

4. Претрес извештаја V. Секције о враћеним уредбама Министарства Пољопривреде,

5. Претрес извештаја III. Секције о осигурању радника;

6. Претрес извештаја III. Секције о инспекцији рада,

7. Претрес извештаја III. Секције о заштити радника и

8. Претрес извештаја одбора о централној управи.

Данашњу седницу закључујем, а идућу заказујем за сутра у 11 часова пре подне.

(Седница је закључена у 7 и по часова у вече.)

XVII. СЕДНИЦА

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ

СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

држана 29. новембра 1921. године у Београду.

Председавао Председник **Миша Трифуновић**.
Заменик секретара др. **Славко Шећеров**.

Присутни господин Министар Финансија др. **Коста Кумануди** и референт Министарства Финансија господин др. **Никола Кољевић**.

(Почетак у 11¼ часова.)

Председник **Миша Трифуновић**: Отварам, господо, 17. редовну седницу Законодавног Одбора Народне Скупштине. Молим, да чујете записник прошле седнице.

Заменик секретара др. **Славко Шећеров** чита записник 16. седнице Законодавног Одбора.

Председник **Миша Трифуновић**: Има ли, господо, примедба на протокол? (Нема.) Објављујем, да је протокол примљен. Прелазимо, господо, на дневни ред. На дневном је реду 1. тачка: Пријем у целости закона о организацији државног добра Беоље. Имамо да изгласамо тај закон, пошто је свршен и у начелу и у специјалној дебати, а гласаће се као и до сада за и против.

Заменик секретара др. **Славко Шећеров** прозива чланове Законодавног Одбора да гласају.

(После гласања.)

Председник **Миша Трифуновић**: Гласало је свега 19, 15 за, а 4 против. Према томе проглашујем, да је закон о организацији државног добра Беоље коначно примљен. Прелазимо на 2. тачку дневног реда. Претрес извештаја I. секције о буџетским дванаестинама за јуни до децембра 1921. године. Молим да чујете господина извештајца.

Извештај др. **Грегор Жерјав**: Господо, стицајем политичких прилика имали смо до Устава буџетску годину од 1. јуна до 31. маја сваке године. Закон о Државном рачуноводству, који је био пре Устава проширен на целу земљу, од сада предвиђа соларну годину као буџетску годину. Пре свега требало је за доба између старе буџетске године, дакле од јуна нове буџетске године предвидети један провизоријум. Па и из других разлога било је то потребно, јер је Устав био коначно примљен и јуна месеца изгласан, а било је познато, да по Уставу нећемо моћи до пред нову годину изгласати нови буџет. Ради тога је влада још пре Устава издала Уредбу као привремени закон о буџетским дванаестинама за месец јуни до де-

цембра 1921. године. Пошто се овим законом омогућава редовни ток државних послова, предлажем у име Одсека, да овај привремени закон Законодавни Одбор оснажи, а у специјалном ћу претресу доћи са предлозима за измену појединих чланова.

Председник **Миша Трифуновић**: Господо, отварам начелни претрес. Жели ли ко да говори? (Јавља се В. Лазич.) Изволите, господине Лазичу.

Војислав Лазич: Ја сам противан продужењу о накнадним кредитима, који су предвиђени у члану 11. Секција је по тражењу Министра Финансија изменила члан 11. овога закона у буџетским дванаестинама тако, што је поред суме од 500 милијона динара на име дневница чиновницима за скупћу вотирала још 160 милијона динара. Ја налазим, да ово није пут, којим је решење овога питања упућено. Ја налазим, да се овде тражи један накнадни кредит, који је био раније вотиран, али који је био недовољан и сад се тражи један нов кредит. Тај нови кредит не може одобрити Законодавни Одбор, него тај нови кредит, мислим, може по Уставу одобрити само Народна Скупштина. Законодавни Одбор по члану 130. Устава није надлежан да Уредбама мења поједине чланове, који отежавају финансијско стање државно и који задиру у интересе државних финансија. Ово је питање, господо, које као ново покренуто има да реше Народна Скупштина. Ја сматрам, да је предлог Владино о томе новом накнадном кредиту требало упутити финансијском скупштинском одбору, који би га равно упutio Народној Скупштини.

Даље, господо, да видимо шта је изазвало потребу на тражење овога кредита и због чега је била недовољна сума, коју је овај привремени закон о буџетским дванаестинама био предвидео. Вида је недовољна зато, што је Краљевска влада, користећи се тиме, што ова уредба односно овај закон продужује за ових седам месеци и финансијски закон за годину 1920.—1921., повисила дневнице чиновницима на скупћу без одобрења било Законодавног Одбора било Народне Скупштине. Зато, господо, отуда се и појављује, да није било довољно оно што је раније било предвиђено. По томе решењу Владином повишене су дневнице на скупћу нарочито вишим чиновницима, који су на вишим положајима, који имају већу плату, њима

су дате дневнице много веће него ли нижим чиновницима. Изгледа као да ти виши чиновници треба више да једу, као да је њихов стомак већи него стомак нижих чиновника. Ја ћу узети за пример овога пута господу Министре. Господа Министри овога пута су повисили сами себи своје додатке на скупоћу за 45% више него што су раније имали и ако су раније били добро награђени. Онда излази то, да један Министар има дневно 410 динара додатка сем своје Министарске плате, 290 динара на скупоћу и 120 динара дневно као народни посланик што чини свега 410 динара дневно без плате. Као што се из овога види господа Министри убројали су и себе у обичне чиновнике и кад су повећавали додатке нижим чиновницима, који су збиља били у оскудици, сматрали су да треба да повећају и себи и ако су били добро награђени и ако не спадају у категорију чиновника, који се налазе у оскудици према данашњој скупоћи.

Ја мислим, господо, да они који доносе одлуке о државним дажбинама треба штедњу прво на себи да примене, па ће тек онда моћи да заводе штедњу и на другима. Код нас се тако не ради, вечито се прича о штедњи, заводе се интензивне мере према становништву против скупоће неким писменим уредбама на папиру, а међутим све што се ради делом, ради се тако да се омогућава свима и свакоме, да се скупоћа повећава, а не да се снижава.

Господо, има овде у овој уредби и у предлогу секције још неких одредаба са којима се ја не могу сложити и то ћу казати, кад буде претрес у појединостима. А сад са ових разлога, које сам овде изнео, ја сам против предлога овога, који је секција поднела и гласаћу против њеног извештаја.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Господо, изненађује ме, што је господин Лазих против овога повећања. Истина, он је то прећутао у своме говору да нагласи, да се овај издатак тражи због тога, што је потребно инвалидима исплатити инвалиду. Он је говорио само о повећањима чиновничких додатака. Међутим, јасно је назначено, да у овај кредит улази и та сума за инвалиде, пошто им још није исплаћена и ја то подвлачим. Што се тиче повећања чиновничких додатака, нетачно је, да је влада те додатке повећала без одобрења скупштине. Они су повећани по једној уредби, која је по Уставу постала закон. Ја се не слажем са тумачењем члана 130., које је дао господин Лазих. Овде је у питању једна уредба, која је Скупштини као и све друге уредбе поднета у смислу члана 130. Устава. По томе чланови Законодавног Одбора могу у сваку уредбу уносити измене и допуне. Све што се сад тражи, то је постојало на основу финансијског закона, који није ништа друго него продужење једнога стања, које је створено буџетом за 1920./21. годину. Тај је буџет и само продужен дванаестинама и те дванаестине повукле су за собом и продужење финансијског закона, а финансијски закон постао је законом на основу Устава и према томе он долази у категорију закона, који су предвиђени у члану 130.

Што се тиче повећања министарских додатака на скупоћу, о којима је говорио господин Лазих, на то имам само то да изјавим, да господа министри ништа не добијају, него оно исто повећање, које су добили и остали чиновници. Кад су

том уредбом повећани додаци свима чиновницима и када Министри по нашем закону о чиновницима нису ништа друго него чиновници, то мислим, да је сасвим право било повећање и њихових додатака.

Јован Ђоновић: Ја, господо, нећу да говорим о овој ствари, али хоћу да исправим једну нетачност из говора господина Министра Финансија. Није господин Министар Финансија повисно додате министарске на основу уредбе о чиновницима. То не стоји. Ја сам имао у рукама ваше решење, а имам га и сад. Из њега се види, да сте ви то повећање министрима учинили на основу члана 201. финансијског закона и то је било после изгласавања Устава, господине Министре! (Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Није.) Дакле, повећање нисте учинили на основу уредбе о чиновницима. Ту сам нетачност имао да исправим.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Нема никакве нетачности у моме тврђењу, по једина је разлика у томе, што том уредбом нису повећани додаци министара једновремено, кад су повећани додаци осталим чиновницима, кад им је повећан додатак са 45%. На основу те уредбе, по којој је повећање учињено и другим чиновницима, то је повећање дато и министрима. (**Јован Ђоновић**: Није тако!) Тако стоји ствар, господине посланиче.

Председник **Миша Трифуновић**: Господо, прећи ћемо сад на гласање у начелу овога закона. Пошто се нико не јавља за реч. Ко је за то, да се овај привремени закон о буџетским дванаестинама прими нека изволи гласати за, а ко је против гласаће против. (Чује се: Није потребно поменити гласање.) Пошто сте вољни, да се о овом закону не гласа поменце, то онда ја стављам питање, ко је за то, да се у начелу прими овај привремени закон о буџетским дванаестинама, нека изволи седети, а ко је против нека изволи устати. (Већина седи.) Господо, већина је седела, према томе објављујем, да је овај привремени закон о буџетским дванаестинама примљен.

Известилац др. **Грегор Жерјав**: Одсек има предлог за измену тек у члану 11. Зато молим господина Председника, да запита господу чланове, да ли ко жели говорити о претходним члановима.

Председник **Миша Трифуновић**: Молим господо, да се јаве код кога члана желе говорити. (Господа чланови се јављају за реч.) Има реч господин Јован Ђоновић, да говори о члану 2.

Јован Ђоновић: Господо, ја сам хтео само да прочитам један став из овога члана, па онда да о њему говорим. У члану 2. каже се: »За време од 1. јуна до 31. децембра, 1921. године важиће све одредбе финансијског закона за 1920./21. годину«.

Према томе, господо, сви чланови финансијског закона остају у снази и оснажавају се овом уредбом. Ја бих хтео, господо, да учиним један предлог: да испадне из овог закона члан 201. финансијског закона за 1920./21. годину, а остали сви да важе. По члану 201. Влада је задржала право, да може повећавати додатке државним чиновницима, кад она хоће и до мере до које она хоће. Она би могла по личном нахођењу, према промењеним економским приликама, да одобрава величину тих додатака и даље, да не би неплаћени чиновници остављали државну службу. Али, како је Влада поднела буџет државних прихода и

расхода, који ће се скоро решавати, ја не бих био за то, да јој се тако овлашћење и даље даје. Ја бих био против тога члана још и за то, што су господи министри тај члан протумачили тако, да су они, на основу његовом повећали себи дневнице. (Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Не на основу тога члана, него на основу § 37. закона о чиновницима грађанског реда.) Ви сте члан 201. протумачили, да сте и ви, као Министри, државни чиновници и да имате право и себи повећати дневнице за 45%, као што су раније биле повећане и државним чиновницима. Ја мислим, господо, да се ви сви, сећати уставне дискусије, кад је било речи о министрима. Они, министри, бранили су се ногама и рукама, да они нису то што државни чиновници и да за њих не може бити утврђена она одговорност, која важи за државне чиновнике. Они су тада тврдили, да су високи државни функционери, а да нису државни чиновници. А после месец дана од тога тврђења, они су себе проглашили за државне чиновнике и аналогно ономе што су пре месец, два дана повећане дневнице државним чиновницима за 45%, они су и себи повисили за толико исто дневнице! То је једна бесмислица, један нонсенс. То може да се догоди овој влади, али ја вас молим, господо, да у интересу јавног морала, ако хоћете, избаците овај члан.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Предлог господина Ђоновића не примам. Што се тиче овога питања, да ли су министри државни чиновници или нису, упућујем га на § 37. закона о чиновницима грађанског реда.

Јован Ђоновић: А ја Вас на дискусију, која је овде вођена о Уставу.

Известилац др. **Грегор Жерјав**: Ја мислим, да треба дати Влади ово овлашћење. Влада стоји под парламентарном контролом и парламенат може сваког момента срушити владу. Овај ће закон важити још пет недеља и мислим, да ради тога неће доћи до каквих ишприлика. С друге стране, може преко ноћи доћи таква ситуација, коју Влада мора моментано да среди. Стога мислим, да треба примити члан 2. овако како је предложен.

Павле Анђелић: Ја хоћу, господо, само да констатујем, да се оваквом одредбом члана 2., како је предложена, преносе и даље све оне погрешке, које су биле у финансијском закону за 1920. годину. Сада се опет продужава укупно. Овом одредбом продужује се и она зла одредба, која се односи на Управу фондова, где је Управи Фондова дата једна повластница мимо закон о продужењу мораторног стања. Када се већ нашло за потребно, да се и оно што је засебно решено сумарно продужава, а није се хтело да детаљнише, хоћу да констатујем, да решавамо о питањима, која смо већ једанпут решили.

Председник **Миша Трифуновић**: Ја мислим, да господин Анђелић није добро прочитао овај члан. У последњој алинеји назначено је тачно, да се овај закон мења. Према томе он важи у толико, у колико није у самом њему или на другом месту измењен. Овај општи принцип морао је да дође зато, што је и сам буџет продужен до 31. децембра. И у колико је сам буџет измењен, у толико ће се и измена у финансијском закону констатовати. То је исти финансијски закон, који је важан до 1. јуна. Према томе и његове одредбе, у колико нису измењене, морају важити.

Председник **Миша Трифуновић**: Ја ћу ставити на гласање чланове од 1.—10. закључно. Нових примедба нема, а ове примедбе, које су пале, господи Министар није примио. Господа, која су за то, да се чланови од 1.—10. закључно приме, нека изволе седети, а господа, која су против нека изволе устати. (Већина седи.) Објављујем, да су чланови од 1.—10. закључно примљени.

Реч има код члана 11. Светислав Поповић.

Др. **Светислав Поповић**: Већ у начелној расправи питао је господин Лазич, да ли је Законодавни Одбор надлежан да преимени члан 11. према предлогу секције. Ја сам очекивао, да ће господин Лазич изнети приговоре финансијској политици, коју води господин Министар Финансија и могу да констатујем, да није имао никакве замерке финансијској политици данашње Владе. Он је у начелној расправи истакао питање, које спада у специјалну расправу и зато ћу ја казати зашто треба да гласамо за члан 11. онако, како га предлаже секција. Привремене финансијски закон, који је издао 27. јуна 1921. године, држао се последњег финансијског закона односно последњег буџета, који је донешен пре изгласања Устава, а то је буџет од 21. августа 1920. године. После тога буџета издате су разне уредбе, између осталих издате су уредбе, које регулишу инвалидско питање, питање додатака чиновницима на скупоћу и питање додатака пензионерима на скупоћу. Све те уредбе, како онај привремене закон од 21. августа 1920. године тако и све уредбе по инвалидском питању и уредбе по питању додатака на скупоћу Уставотворна Скупштина је озаконила. Међутим је влада вероватно израдила овај привремене закон, не знајући још за дефинитивну и коначну редакцију прелазних наређења устава и није могла знати, да ће уставотворац поверити Законодавном Одбору, да сва та питања и све те привремене законе испита и по њима донесе дефинитивну и коначну редакцију. Због тога у привременом закону о буџетским дванаестинама, који се сада расправља, своте, које су предвиђене за додатак на скупоћу и у закону за потпору, оне нису предвиђене у оној висини, у којој су се морале предвиђети према оним уредбама, које су биле раније издате и које је Уставотворна Скупштина позаконила. Сада држим, да за нас као Законодавни Одбор, као један орган Народне Скупштине, који је постао по Уставотворној Скупштини, настаје апсолутна нужда да водимо рачуна о оним државним дуговима, да водимо рачуна о оним државним издацима, који нису прецизно дискреционалној власти, него који су основани на закону и да га уврстимо у овај привремене закон онако како он по томе закону износи. Пошто та дуговања државе за ово 7 месеци не износе пола милијарде него 660 милијона динара, то сматрам да је Законодавни Одбор не само овлашћен, него да је дужан управо да оне своте, које нису довољно предвиђене за те дугове, повећа на 660 милијона динара. Због тога ћу гласати за предлог секције онако како је поднесен.

Председник **Миша Трифуновић**: Господо, ставићу на гласање чланове почев са чланом 11. до 21. закључно. Никакве приметбе нема. Молим, ко је за то, да се сви ови чланови приме закључно нека изволи седети, а ко је против нека изволи устати. (Већина седи.) Објављујем, да су ови чланови већином гласова примљени.

Господин Поповић има измену код члана 22.

Др. **Светислав Поповић**: Немам предлог, него сам хтео објашњења. Хтео сам да молим господина Министра за објашњење, зашто се у члану 22. привременог закона предвиђа, да се укида наређење § 13. законског чланка 16. од 1883. године, према коме се од општег доходаринског приреза на имобилни посед одбија 10% камате од хипотекарно осигураних зајмова. Мени није та ствар јасна. До сада је правни пропис био такав, да се на порез, који се плаћа на реалитет и на који се плаћа уз земљарину и кућарину, да се на тај порез плаћају и општи доходарински прирези, од којих су били изузети они приходи, који су се покривали са једним процентом каматних или укњижених дугова.

Председник **Миша Трифуновић**: Чему то укидање? Нека остане статус кво.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Ја ћу дати мало после објашњење.

Председник **Миша Трифуновић**: Дакле, господо, изузев члана 22., о коме ће дати накнадна објашњења господин Министар Финансија, стављам на гласање све чланове до члана 30. закључно. Ко је за то, да се ти чланови приме нека изволи седети, а ко је против нека изволи устати. (Већина седи.) Објављујем, да су сви чланови до 30. изузев члан 22. закључно примљени.

Господин Поповић има реч код члана 31.

Др. **Светислав Поповић**: Члан 31. регулише порез, који плаћају јавни наменственици од својих прихода. Како је у новим крајевима овај порез висок, а под тим порезом долази не само плаћа него и додатак на скупоћу, пошто је подлога за прорачунавање тога пореза не динарска валута, која постоји тамо, него крунска валута, која постоји по закону али не постоји тамо, то члан 31. предвиђа, да се за подлогу прорачунавања пореза не узимају целокупни износи, које примају поједини чиновници у име плате и додатка него само извесан постотак тога износа. Међутим се предвидело, да се то не може односити само на државне чиновнике, него на све јавне службенике. Исто тако чиновници градских и сеоских општина и у опште комунални чиновници, који врше дужности као и државни чиновници и који имају исте тежкоће као и државни чиновници, јер врше јавне функције као државни чиновници, држим, да имају право на исте погодности, које имају државни чиновници. Због тога бих предложио, да се тај члан 31. измени, да се не протеже само на оне чиновнике, за које вреди члан 15. наредбе Министарског Савета од 18. јуна 1919. године ДР. Бр. 63.515, него и на остале јавне комуналне чиновнике.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин Министар Финансија.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Господо, ја бих пристао само у толико, да се члан 31. тумачи стриктно и дај важи и за општинске чиновнике.

Др. **Светислав Поповић**: Господо, тециварине IV. разреда убрајају се и сада од јавних комуналних чиновника и док државни чиновник, који на пр. има припадљивости од 45.000 крупа плаћа државни порез од 60% те своте, докле један грађански чиновник, који врши исте функције, који

врши једну јавну службу као и државни чиновник само га не поставља влада него га бира дотично комунално тело, тај чиновник мора да плаћа ту тециварину IV. разреда од целокупне припадљивости. Држим, да то није правилно и држим, да ове чиновнике треба изједначити са државним.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Ја примам вашу допуну у колико је у оквиру члана 31.

Известилац др. **Грегор Жерјав**: Ја мислим, да већ постоји, да не само државни чиновници имају тај привилегиј него и аутономни чиновници, иначе се мора изрично казати, да се ово протеже и на аутономне чиновнике.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: И само колико члан 31. предвиђа.

Председник **Миша Трифуновић**: Господо, ставићу на гласање чланове почев са чланом 31. до члана 44. закључно; члан 31. са овом изменом како је господин Министар нагласио. Ко је за то, да се ти чланови приме до члана 44. закључно нека изволи седети, ко је против нека изволи устати. (Већина седи.) Објављујем, да су ти чланови примљени.

Код члана 45. има реч господин Милорад Вујичић.

Милорад **Вујичић**: Господо, код овога члана говори се о државном курсу за студенте. Према стилизацији члана 45., који је пред вама и који ви знате, мени изгледа, да се овде даје право само на размену државног курса студентима, који завршавају студије у току ове године, т. ј. до 1. јула 1922. године. Међутим, ја мислим, да ће се овде учинити једна неправда према другим студентима нарочито према студентима медицинарима. Ми имамо, господо, студената медицинара, који су свршили матуру 1914. године, па су онда отишли у војску и ратовали за ову отаџбину 3 године. При крају 1918. године, мислим око средине 18./19. године влада је решила, да се ти студенти отпусте из војске и продуже своје студије. Они су морали отићи на стране факултете. Они су отишли махом у Француску и они су се тамо уписали на факултет и они су данас у 3. и 4. години. Према овој стилизацији, мени се чини, да они не би имали право на размену по државном курсу и држим, да би то била једна неправда и да би се огрешили не само о њих него и о државу, јер нашој држави требају школовани људи. Ради тога има питомаца које држава школује само за то, да добије спремне и стручне чиновнике а нарочито лекаре. С тога ја мислим, да би требало, да додамо после речи »студије«: »и за медицинаре, који су по ослобођењу ступили на стране медицинске факултете и који буду уредно полагали прописне испите«, јер онима, који не буду те своје испите полагали уредно, не треба им ни давати такве бенефиције, а на против они, који се редовно школују и желе да својом спремом помогну своме народу, таким студентима не би требало одузимати.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Ја примам предлог господина Вујичића само са овом напоменом, да ова стилизација не буде тумачена онако, како можда ни он не жели. Ја мислим, да цела ова редакција остане само да се дода »који завршавају 1923. год«. С друге стране имам једну допуну код овога члана. До сада су по државном курсу примали стипендије само државни питомици, међутим има и питомаца само-

управних јединица. Самоуправне јединице морале су куповати страну валуту на берзи и ја због тога додајем да та одредба важи и за оне студенте, који су питомци самоуправних јединица.

Павле Анђелић: Ја бих хтео да предложим, да се и студентима, који су питомци самоуправних јединица, размењује новац по државном курсу. Ја бих додао само ово, да се не мења тај новац оним студентима, који не полажу своје испите уредно. Тако исто да се не мења оним студентима, чији су родитељи богати људи, него да се о томе Правилником предвиди, те да они људи, који су богати, никољују своју децу и без тога а не да их држава помаже и да тиме штети.

Војислав Лазич: Ја помажем предлог господина Павла Анђелића и налазим, да је тај предлог оправдан с тога, што има студената, који иду на страну да уче школу, и да се проводе, а тај њихов провод мора да пада на терет државној каси.

Председник Миша Трифуновић: Господо, ставићу на гласање члан 45. Господин Министар ће прочитати редакцију према овим примедбама, које су пале.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди** (чита члан 45.): »Изузетно може Министар Финансија продужити промену по државном курсу за студенте, који уредно полажу испите и завршавају своје последње године студија најдаље до краја јула 1922. г., односно медецинари до краја јула 1923. године. Овај рок не важи за студенте, који су питомци самоуправних тела као ни за државне«.

Војислав Лазич: Ја имам да учиним једну примедбу код овога члана и она се односи на надлежност Законодавног Одбора. Ја видим, да ми овде дајемо права неким чиновницима, који су до сада могли бити само нижи чиновници, дајемо им права да могу постати вишим. Тиме ми мењамо један позитиван закон о чиновницима уопште, мењамо и закон о уређењу њихове струке, а ја налазим, да се на тај начин не може један материјалан закон мењати уредбом; коју ми сад проглашавамо за закон и тиме одузимамо надлежност Скупштини. Мени се чини, да таквим својим радом ми излазимо из надлежности чл. 130. Устава. Ако се тај члан 130. Устава тумачи како треба, мени изгледа, да ми имамо само права да ове уредбе како су нам од владе поднете санкционисемо, да их променимо или уништитемо, а не и да проширујемо своје право и да узимамо на себе власт Народне Скупштине па да, претварајући те уредбе у закон, мењамо до сада постојеће материјалне и позитивне законе. Ја налазим, да ми то не треба да чинимо прво с те формалне стране, а друго и са тога разлога, што ми у свима министарствима имамо већ толико нагомиланих неких директора, поддиректора и наддиректора, инспектора, подинспектора и надинспектора, тако да кад човек узме да прочита њихов списак не може просто да се снађе шта све то значи. И ми поред свега тога непрестано и даље идемо с постављањем тих чиновника а нимало не мислимо, да ће издаци на њих пасти на терет државне касе, што она неће моћи да поднесе. Овај Законодавни Одбор досадањим својим радом доказао је не само да није вољан да спречи владу у таквом њеном раду, него сам иде још и даље по што влада жели да иде у том оптерећењу народном. Зато сам ја против овога члана 46.

Павле Анђелић: Ја се не слажем са господином Лазичем. Ја не налазим, да чиновника чини способним његова диплома. Због тога и сматрам, да је добро учињено, што је допуштено да могу конкурисати и они, који немају дипломе. Ми смо до сада често пута имали искуства, да нам многи од тих људи са дипломама више нанесу штете у служби него ли они, који су ушли у службу без дипломе.

Председник Миша Трифуновић: Стављам на гласање чл. 46. Ко је за то, да се овај члан прими онако, како је изашао из Секције, нека изволи седети, а ко је против нека устане. (Већина седи.) Већина је седела, према томе је овај члан примљен. Прелазимо даље на чл. 47.

Др. Анте Дулибић: Допустите ми да кажем нешто код овога члана. Ја се не противим првом ставу овога члана у колико се даје права чиновницима из Србије и Црне Горе, који су активно суделовали у рату, да им се свака година урачуна у другом и трећем ставу, јер ми се чини да су те две допуне неоправдане. Ако се узме да су и они чиновници, који нису активно суделовали у рату трпели и страдали, мора се признати, да су такође и чиновници из нових крајева такође трпели и страдали за време рата. Бар су трпели у огромној својој већини и ти чиновници из пречанских крајева, били су осумњичени и угњетавани од власти, а што су морално трпели, ја мислим, да можда нису мање трпели од многих и многих чиновника из Србије и Црне Горе, који нису били у рату него који су остали на дужности у грађанскоме звању. Па не само морално него су трпели и материјално тако, да ме данас нико неће утерати у лаж и рећи, да су ти чиновници постали скоро просијацима. Ја сам дакле противу овим двома надопунама. У првој надопуни признаје се 6 месеци више на сваку ратну годину активним државним указним службеницима и учитељима Србије и Црне Горе, који нису били на војној дужности дакле који нису суделовали у рату. А у другој надопуни признају се разне погодности студентима и ђацима резервним официрима као и другим резервним официрима Србије и Црне Горе, који су били у рату, јер чим ступе у службу рачунају им се те ратне године службе као да су и служили. Ја предлажем, да се ова неправедна мера, која се чини између пречанских и србијанских чиновника, ублажи. Ви знате, да незадовољство које постоји у држави највише потиче од тога, што постоје две мере, једна мера за Србију и Црну Гору, а друга мера за пречанске крајеве. То видимо на сваком кораку господарскога живота и готово у сваком питању. Господо, са тиме би требало једном свршити, јер ја видим, да се иначе све горе поопштрава стање и ствара све већи јаз. У интересу је државе и задовољства пучанства, да се учини крај таквој једној двојакој мери и конкретно ја предлажем, да ове две надопуне прва и друга у чл. 47. вреде и за пречанске чиновнике, дакле за целу државу. Али ако се Законодавни Одбор с тим не сложи, онда предлажем, да се ове две надопуне укину, јер мислим, да је то у интересу добрих одношаја и задовољства које треба да влада у целој држави, да се зна једанпут да смо једнаки.

Др. Светислав Поповић: Предлог секције садржи знатне измене. Мене разлози, које је секција

навела за образложење свога предлога, нису могли уверити у то, да је Законодавни Одбор надлежан да усвоји предлог секције, даље да је предлог секције оправдан и најзад да је потребно хитно решење ове ствари. Првобитан садржај уредбе гласио је, да се свима активним државним указним чиновницима Србије и Црне Горе имају године службе на војној дужности урачунати дупло за пензију. Секција је изменила тај члан и дала то право и свим пензионерима и активним државним службеницима. Дакле нема више да се каже, да то важи за активне државне указне чиновнике, него свима. Мени је редакција секције нејасна зато, што не знам, хоће ли то право имати пензионери државни, који су били пензионисани пре овога рата. Даље има додатака, а то су став 2. и 3., односно 1. и 2. додатне, по коме се свима активним државним чиновницима и учитељима и студентима, ђацима и резервним официрима, ако ступе у државну службу, дају нарочита чиновничка права. Њихово право на пензију се повећава тиме, што им се на годину дана рачуна још пола године. Ја држим, да Законодавни Одбор није надлежан да то питање реши због тога, што то питање регулише правни одношај чиновника, а наш задатак није тај, јер ће се то регулисати кад будемо регулисали и чиновничко питање и доносили чиновничку прагматику. Ја истина не знам, да ли ћу и онда моћи гласати за овакав предлог. Ја бих могао разумети тај предлог за чиновнике, који су остали у земљи било због тога што су од владе одређени да остану у земљи, било што стицајем прилика нису могли да оду из земље и који су због тога претрпели непријатељску окупацију, који су под таквим приликама као вође народа били изложени највећим мукама и патњама и моралним и материјалним. За те чиновнике ја бих још могао разумети, али не знам, да ли је то прави пут и начин који се предлаже овим законом. Ја то не могу никако да разумем за чиновнике, који су емигрирали. Они су у емиграцији вршили службу и били су плаћени, или нису били плаћени. Ако нису били плаћени, платимо их, ако су били плаћени, они немају права да траже још некакве погодности. Ја, господо, говорим о додатку. Овде се каже: Свима активним државним указним службеницима и учитељима Србије и Црне Горе, који су указно звање добили до 31. децембра 1915. год. односно до тога времена постали учитељи и који су као такви били у ратним годинама 1912. до 1920. год. а нису били на војној дужности«. За овај други део чиновника, који су били емигрирали, који су били изишли из земље и употребљени на државне функције, јер је држава тада функционисала, ја то концедирам. То је била њихова дужност као чиновника и ја не могу да видим разлог да због тога стичу неко право, да не морају цело своје радно време провести у државној служби. Ту се ради о томе, да чиновници који би иначе требали да служе 35 година на да стекну пензију, који би отишли у пензију са 60 година, ако би почели са 25 годином, могу за неколико година раније отићи у пензију. Ја не видим, да је то оправдано и не видим ту хитну потребу решења овога питања. То се питање може решити кад се буде регулисао одношај чиновника и кад буде донесена чиновничка прагматика. Међутим, у колико би се то питање решило у овој мери, коју предлаже секција, ја држим, да је то апсолутно по-

грешно и морам бити против тога, пак применити те благодети само на чиновнике, који су по својој служби у Србији и Црној Гори. Ја могу да разумем, да се фаворизирају они чиновници, који су својим радом активно суделовали на стварању ове државе, који су били као војници као и они чиновници, који су интелектуално потпомагали стварање ове државе. Али зашто да се то ограничава само на чиновнике у Србији и Црној Гори и зашто да се то не да нашим чиновницима, који су служили у пречанским крајевима а који су такође потпомагали на стварању ове државе. Оваква редакција, каква је предложена, има у виду само чиновнике и службенике са једне територије. За мене као грађанина ове државе, који неће да зна за разлике покрајинске, који хоће да ми сви будемо једно, не може бити разлике између чиновника на ма на којој територији они служили. Може бити разлике по способностима и т. д., али не може бити разлике по томе, да ли служи са ове или са оне стране Саве, Дрине или Дунава. Због тога не бих могао да гласам за ове допуне како их је секција предложила, али ћу гласати за предлог секције за сада у очекивању, да ће се у најкраћем времену изједначити и они чиновници, који су служили у српској војсци као добровољци, али нису служили на територији Србије и Црне Горе, са чиновницима, који су служили као добровољци а служили на територији Србије и Црне Горе.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч г. Курбеговић.

Фехим Курбеговић: Господо, усвајајући све оне разлоге, које су изнели гг. Анте Дулибић и Светислав Поповић, морам да изјавим у име својих другова, да смо ми против ових допуна које су предложене Законодавном Одбору да их примим. Говори се увек о јединству државном, о јединству националном, али, кад то државно јединство израђујемо, онда правимо двојство. Не само да се то двојство прави у овом случају, него се то двојство прави и у свима приликама. Ако су патили они, који су били у Србији, ако су они допринели за национално ослобођење и поднели жртве за њега, било је чиновника и студената из других крајева, који су патили, који су били гањани и прогнани. Господо, ја знам студента, који су били овде 15. године и отишли у Француску, долазе овомо и сад, кад су свршили школу, признају им се године службе и тако стичу право на пензију. Другим други студенти, који су прогањани били и који су трпели више него они први, немају права на то, него почињу служити као свршени студент. Ја имам много колега судија, који су од Аустријске власти били терани на фронт, да би били уништени у рату и кад су се вратили, морали су поново да имају праксу, да положе испите и тек после 8 година да дођу у 9. чиновнички разред. Ако хоћемо, господо, да признамо оне потешкоће, које су имали чиновници, студенти и учитељи у рату, морамо узети у обзир те потешкоће не само за Србију и јужне крајеве него и за оне друге крајеве; иначе значи стварати једнострано решење и значи давати привилегије једним према другим. Ја знам чак чиновника, који су у Аустрији служили као чиновници, који су били национално исправни и који су тек дошли у 7. чиновнички разред а били би у стању да буду свеучилишни професори. Ја у Панчеву знам једног судију, који није положио ни судијски испит и именован је у 7. чиновнички

разред. То је неправда. Ја, господо, никако не могу усвојити измене и примити ове недопуне код овога члана 47., него ја предлажем, да се ове недопуне избаце и да се о томе онда решава, кад се буде доносио закон о чиновницима грађанскога реда, те да се предвиде све околности и поступци. Ја бих дакле молио, да се и онима, који су из прека из нових крајева, признају иста права као и онима из Србије и јужних крајева.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч г. Анђелић.

Павле Анђелић: Ја се чудим, зашто г. Поповић у своме говору каже, да не прима ове допуне предложене од стране секције у чл. 47. у толико пре, што и ако су оне непотпуне, могао је предложити, да се оне још допуне оним у чему се слаже са г. Курбеговићем: да се и пречански студенти запитите и да им се признају права, јер сами знамо из искуства да су и они пропатили и чинили што се могло за народно уједињење. Тако исто треба признати права и оним, који су пребегли и ступили у нашу војску као добровољци, и зато треба да остане ова цела допуна код чл. 47., како је финансијска секција предлаже, само са том напоменом, да је нејасан овај став трећи, у коме се каже: »свима студентима и ђацима резервним официрима«. То значи да су сви ђаци и сви студенти обавезни, да буду резервни официри. Међутим мени је познато, да су учитељи обавезни, да буду резервни поднаредници. И према томе потребно је, да се ово дода: »свима студентима и ђацима као и учитељима и ђацима учитељских школа«, и онда ово остало да остане. Јер, ако на овај начин не уметнемо ово: »учитеље и ђаке учитељске школе«, ми ћемо се грдно огрешити према учитељима. Ја знам, да у Одбору за молбе и жалбе постоји једна молба од 37 потписа тих младих учитеља, који су учествовали у рату и добили чинове и ако остане овако, погрешно би се могло да разуме, да они ђаци и студенти морају бити официри. Ја сматрам, да је довољно, да је један студент био у рату и одговарао својој дужности како закон прописује и да му се призна право као и осталима. Ја бих предложио, да се ова ствар не одлаже за доцније, него да се врати у секцију и да се према примедбама, које је учинио г. Поповић и г. Курбеговић и са овим мојим предлогом понова стилизује и изнесе пред Законодавни Одбор.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч г. др. Жарко Миладиновић.

Др. Жарко Миладиновић: Ја сам наумио да ставим предлог, да се овај чл. 47. врати секцији, јер видим разна мишљења приликом дебате. Ја се не могу сложити са господином Поповићем, који каже како треба сматрати све као једну државу и да не треба правити разлике између појединих чиновника. То може бити и идегод могуће, али овде се хоће да награде људи, који су радили у корист јединства државног и који су патили за то јединство. Заиста треба да будемо сви једнаки и да не буде разлика, али ја не могу бити за то, да буде награђен и онај чиновник, који се сав жртвовао за аустројски режим: ту бих устао и не бих пристао да се такав чиновник награди. (Др. **Светислав Поповић**: Сви би устали!) Ја нећу, да кажем да сте Ви тако мислили. (Др. **Светислав Поповић**: Нисам тако рекао као што Ви изнесете!) Добро, ако Ви друкчије схватате, ја то прихватам.

Оно је праведно што је казао господин Курбеговић, господин Анђелић а и господин др. Поповић, да треба и друге ђаке, добровољце и војнике, који су учествовали у овој борби, који су помагали идеју народнога ослобођења и народнога јединства, наградити и ту нема сумње, ја се слажем, да то уђе у овај члан, да ови ђаци и студенти имају права као и остали.

Мени је мало нејасно каква је разлика између студената и ђака. Код нас нема у томе разлике. Код нас је ђак и студент и универзитетлија и занатлија. Свакојако било би потребно да се овај члан врати у секцију и да се према примедбама које су нале дотера.

Др. Светислав Поповић: Господин Жарко Миладиновић тврдио је у своме говору оно што ја нисам ни рекао ни мислио. Ја нисам противан да се награде чиновници, који имају заслуга за нашу земљу и за њено ослобођење и уједињење и за остварење ове државе, али ја сам противан лично и изрично сам казао, да се право заслуге чиновника разликује на територијалној подлози. Ја нећу да се повлачи разлика по томе где је он служио, него хоћу да се прави по томе разлика како је он служио. И ја сам изрично казао да сам за то, да се хонорирају и ликвидирају заслуге свих чиновника, који су заслужни за нашу земљу и за њено ослобођење и уједињење, а нећу да хонорирам и наградим само оне чиновнике, који су били у Србији и Црној Гори, него хоћу да се протегне то на целу државу. Али хоћу тако исто да они чиновници у Србији и Црној Гори, који немају никаквих заслуга за наше народно ослобођење и уједињење и који може бити треба да потпадне под §. 85., да нађу оне благодети као и они чиновници, који су се излагали највећим опасностима за стварање ове државе и који су били добровољци. Ја сам то тврдио и кад г. Миладиновић тврди, да сам ја казао нешто што ја нисам тврдио, онда нема кривље до мене, него до г. Миладиновића.

Председник **Миша Трифуновић**: Молим вас, господо, да лична објашњења буду што краћа, јер ја по пословнику могу да их и не допустим. Има реч г. др. Жарко Миладиновић ради личног обавештења.

Др. Жарко Миладиновић: Ја хоћу да констатујем, да опет из речи господина Поповића излази то, да он и сад тражи, а тражио је то и пре, да добровољци, који су послужили нашој идеји буду награђени, а то је тенденција и самога овога члана. (Др. **Светислав Поповић**: Није. Овде се говори о покрајинама.) Нема овде дообе на покрајине, по се овде каже, да добровољци, који су послужили у крајевима Србије и Црне Горе. (Др. **Светислав Поповић**: То не пише овде.) Добровољци нису ни могли служити за наше уједињење на нашој територији, по су послужили на територији Србије и Црне Горе. Таква је судбина била. Тако је судбина донела, а што се тиче чиновника, који су изванредну какву службу чинили нашој држави, потпуно је оправдано и треба их све наградити.

Милорад Вујичић: Ја, господо, држим, да одредба члана 47. оваква, каква је, била би доста неправедна према великом броју наших чиновника, којима се заслуга за ослобођење и уједињење наше државе мора признати. Ја то знам из искуства. Ја имам школских другова са којима сам заједно свршио школу; заједно били чиновници и резервни официри, али зато што су

отили они пре мене у пензију, ми смо сви отишли у рат, а кад смо се вратили, нама активним чиновницима као резервним официрима признате су те године у душе, а овим мојим друговима пензионерима нису признате. То је очита неправда. Таквих неправда има више, а међу које спадају наши учитељи, који су се храбро и одлично борили и многе своје другове погубили на бојном пољу. То питање треба, пошто је врло важно, а и у самој дискусији се компликовало, проштудирати и обухватити све ове случајеве, да се они расправе онако како је право. Ја се слажем са мишљењем г. Поповића, да ово остане за закон о чиновницима грађанског реда и то у толико пре, што се овде говори о правима на пензију дотичних чиновника, а то је питање и право које расправља закон о чиновницима грађанског реда. Кад будемо то питање решаваши, онда треба да имамо на уму све што је овде истакнуто и да дамо свима задовољење и право, које му припада. Стога сам ја за то, да ово остане за закон о чиновницима грађанског реда.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Ја примам предлог г. Вујчића, да се допуна, коју је предложила секција, остави за онај моменат, кад се буде дискутовало о закону о чиновницима грађанског реда. Исто тако примам предлог и г. Курбеговића, да текст члана 47. остане овакав какав је и да онима, који су поштено служили као и чиновницима, који су били на војној дужности, признамо те године, само треба да учинимо једну малу измену, која не мења суштину ствари. Овде се говори о државним указним чиновницима. Ја мислим, да у том погледу не би требало правити разлику између указних и неуказних, јер би онда према овој одредби испало, да учитељи, који нису указни чиновници, али који се не разликују од указних чиновника по својој положају, не би добили то право. Дакле, ја вас молим, да се ова реч »указни« изостави, па да овај члан гласи: »Свима државним чиновницима Србије и Црне Горе били активни или пензионери« призна право, па даље да остане како је у самом предлогу назначено.

Војислав Лазић: Пошто је већ пао предлог који сам ја желео учинити, и пошто га је г. Министар примио, ја одустајем од речи.

Председник Миша Трифуновић: Да приступимо, господо, решењу чл. 47. Као што видите, г. Министар Финансија прима овај предлог, да овај члан 47. остане овакав какав је предложен у Уредби, само са овом допуном: »Свима државним чиновницима Србије и Црне Горе, активним и у пензији«. У том смислу, дакле, он прима чл. 47., а све остале допуне отпадају. У таквом смислу, како га је примио г. Министар и како сам га ја сада формулисао, ставићу на гласање чл. 47. Ко је за то, да се чл. 47., као такав прими, изволиће седети, а ко је против тога изволиће устати. (Већина седи.) Објављујем, да је чл. 47. тако примљен.

Код чл. 48. а) има реч г. Светислав Поповић.

Др. **Светислав Поповић**: Секција је додала нов чл. 48. а), који гласи овако: »Овлашћује се Министар Финансија, да на територији Срема може установити окружне и средње финансијске управе, саобразно закону о уређењу главног државног рачуноводства и осталих финансијских управа од 5. маја 1921. године, које ће ући у састав обласне

финансијске дирекције у Новом Саду. Број окружних и средњих финансијских управа, као и њихов делокруг рада и седиште, одредиће Министар Финансија«.

Наше ослобођење и уједињење затекло је државу са различитим пореским законима, различитим пореским поступцима и различитом организацијом пореских власти. У Србији постоји институција државног рачуноводства и окружних и средњих финансијских управа и та је институција збиља показала врло добре резултате. Ја држим, да можемо желети само то, да та институција буде што пре протегнута на територију целе наше државе. Међутим питање је: да ли је добро ове окружне и средње финансијске управе, независно од реорганизације целокупне наше администрације уводити у поједине крајеве наше државе. Срем данас спада административно у област Хрватске и Славоније и влада се по законима, који су тамо затечени. Ја овај предлог могу да схватим само тако, да је састављач тога предлога мислио, као што изгледа из даљег разлагања у извештају, да Срем чини саставни део Војводине, што међутим није. Срем са Војводином нема административно никакве везе. Цела полициска власт и цела организација административних власти у Срему организована је према законима, који постоје у Хрватској и Славонији и донде док не буде изграђен Устав и не буде потпуно ступио у живот, све дотле покрајинска влада, односно повереници при покрајинској влади у Загребу јесу они, који врше функцију више молбе над функционисањем области у Срему. Због тога држим, да је незгодно издвајати финансијску администрацију од остале администрације и финансијску администрацију уредити на други начин, него што је уређена остала администрација у Срему. Сама та ствар увођења окружних и средњих финансијских управа повлачи за собом далекосежне измене. Ми видимо у привременом закону који расправљамо, да је г. Министар Финансија у ту уредбу унео извесне ставове, који тек омогућавају функционисање окружних и средњих финансијских управа у Војводини. Ту су на пример порески одбори за поштоварење тежварине трећег разреда, ратне доходарине, имовинске порезе на ратне добити и т. д. Дакле читав низ мера, које су сасвим потребне, јер према данашњем правном стању постоје у Срему као и у Хрватској већ власти, које врше све те компетенције.

Према предлогу прорачуна за 1922. г. предвиђени су персонални издаци за Војводину код Финансијске Управе са нешто преко 6 милијона динара, дотим су персонални издаци за целокупну Хрватску и Славонију предвиђени само са 36 милијона круна, односно 9 милијона динара. Према размери становништва морала би финансијска управа у Хрватској и Славонији прећи 2 пута толико, колико је предвиђено у Војводини, кад би била организована на једнак начин. Та сразмерно већа потреба је само зато, што је систем у Хрватској и Славонији скупљи, него што је то случај у Срему.

Ја држим, да Министар Финансија не би могао у једном кратком року ни провести тај закон данас при оваквој нестајности станова и недостатку зграда у целој земљи. Он би могао увести средње финансијске управе само онде, где би имао зграда. Код оних срезова, где данас нема зграда и

пореских звања, у тим местима не би Министар Финансија био у могућности да их тако брзо уведе.

Онда има још једна ствар. Пред нама се, односно пред Народном Скупштином расправља закон о обласној подели земље и као што знате и тај закон о подели земље на области предвиђа, да се Срем има поделити и припасти на више области. Ја држим, да је подела како је предвиђа тај законски предлог тако несретна, да се неће моћи спровести. Али је вероватно, да ће при подели територија Срема морати ипак да се дели. И ако дође до тога, вероватно је, да ће један део Срема припасти осечкој области. Кад би се данас по целој Среми увеле финансијске средске управе и кад би се онда прикључно једној области, у којој нису још уведене финансијске средске управе, било би, што је природно, тешкоћа административних. С друге стране, када се данас уводи у једном делу Срема, који неће припасти славонској области, а да се у другом не уводи, то би опет била једна административна потешкоћа.

Закон о административној подели земље мора бити решен по Уставу најдаље у року од пола године, односно сада 5 месеци. Ја мислим, кад је ово стање у земљи и у Среми могло да чека до данас, да се можемо да претрпимо још и дотле, док буде проведена подела земље на области и да онда можемо овај закон о средској и финансијској управи постушно уводити у живот. Ја бих хтео, господо, да поставим још једно питање, а то је, да ли смо по чл. 130. Устава овлашћени на то, да мењамо организацију власти, које постоје а које промене нису предвиђене ни у којој од досадашњих уредаба. По чл. 130. Устава можемо да мењамо уредбе, које су предложене онако како за добро нађемо. Ако је једна уредба третирала једно материјално питање па га је решила по нашем мишљењу или криво или непотпуно, онда имамо компетенцију да дадемо једно решење исправније или потпуније. Али ако једна уредба, као што је овај привремени закон о буџетским дванаестинама, није у опште додирнула то питање, да ли се могу по закону организоване власти у једноме крају земље заменити властима другим, променити закон у опште о коме није било речи у једној уредби, онда држим, да би Законодавни Одбор прешао границе своје компетенције, ако би прешао на то становиште, да изменама једнога финансијског закона мењамо оне законе, које финансијски закон није спомињао. Јер ако хоћемо тако, онда може некоме од нас, мени на пр., пасти на памет, да предложим, да се у вези са овим финансијским законом измени ма који други закон, који вреди у неким покрајинама, да се промени на пр. нека одредба грађанског закона или ветеринарског закона или тако што. Ја држим, господо, да Законодавни Одбор ако би се упуштао у такве одлуке, да би он прешао границе своје компетенције и оно што би донео не би било закон по уставу.

Председник **Миша Трифунковић**: Господо, има још пријављених говорника. Ја бих предложио, да данашњу седницу закључимо, али пре него што бих закључио данашњу седницу, ја Вас

молим, да се вратимо на чл. 22. да би г. известилац дао објашњења о ономе, што је тражио г. Поповић.

Референт Министарства Финансија др. **Никола Коњевић**: Ово је укидање, о коме је тражио објашњења г. нар. посланик Светислав Поповић, учињено због техничких тешкоћа, које проузрокују одбитак пореза на зајмове, што их неки порески обвезници уживају на темељу старог финансијског закона. У Хрватској, Славонији и Војводини постоји општи доходарински прирез, који се плаћа на разне пореске облике и на земљарину и на кућарину. Мађарска је влада 1883. год. оним поседоцима земље и сопственицима кућа, који су се задужили код хипотекарних зајмова, дозволила да се 10% од интереса, који имају да плаћају тим банкама, могу одбити од њиховог пореског дуговања. То смо укинули зато, што то није уведено на целој територији. У Србији тога нема, где сваки плаћа 5% имао дуга или не. У другим крајевима наше земље, изузев Хрватске, Славоније и Војводине тога нема, а то би задавало више посла органима него што би донело користи појединим пореским обвезницима, који уживају благодети тога закона. То је лањске године у буџетски закон ушло и тако смо то пренели и у буџетске дванаестине.

Др. **Светислав Поповић**: Зашто сте то унели и сада када сте лане укинули.

Референт Министарства др. **Никола Коњевић**: То није било укинуто, имамо то штампано, имамо записнице штампане о томе.

Др. **Светислав Поповић**: Кад је у лањском финансијском закону то укинуто, зашто сте га сада унели?

Референт Министарства др. **Никола Коњевић**: Ово је било укинуто само за једну годину, ово је било укинуто за 1921. год. само.

Др. **Светислав Поповић**: Г. Референт нема права. Кад би се радило на повоме буџету, г. референт би имао права. Ми смо примили све одредбе бившег финансијског закона и ја не видим разлог, зашто г. референт уноси једну ствар, која је била укинута. (Референт Министарства др. **Никола Коњевић**: Није укинута та одредба, ушла је. Укинута је била само за 1921. год.). Са чланом 22. преузет је цео финансијски закон од 21. августа 1920. г. и оне одредбе, које се тичу тога укидања, остају у снази за 7 месеци, остају дакле у снази све одредбе онога финансијског закона, па и онај члан финансијског закона, који гласи потпуно сагласно са чл. 22.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Он се понавља, пошто се продукује исти закон.

Председник **Миша Трифунковић**: Господо, стављам чл. 22. на гласање, како је у уредби и како га је г. Министар разумео. Ко је за то, тај ће седети, ко је против тај ће устати. (Већина седи.) Објављујем, да је члан 22. примљен.

Данашњу седницу закључујем, а заказујем наредну за вечерас у 6 сати после подне са продужењем данашњег дневног реда.

(Седница је закључена у 12 и 45 часова.)